

Waar zeg ik JA tegen?

als vertegenwoordiger bij
een levenstestament

KNB

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

Vertegenwoordiger bij een levenstestament

Stel, een van uw ouders wordt een dagje ouder en gaat lichamelijk of geestelijk achteruit. Of een goede vriendin staat voor een grote operatie en is daardoor maanden aan bed gekluisterd. U bent gevraagd de belangen van uw vader, moeder of vriendin te behartigen. Wat komt daar allemaal bij kijken?

Waar zeg ik ja tegen?

In deze brochure vindt u meer informatie over de taken en verantwoordelijkheden van de vertegenwoordiger. Het kan gaan om:

- Financiële zaken;
- Het nemen van medische beslissingen;
- Het uitvoeren van persoonlijke wensen;
- Of een combinatie hiervan.

De informatie in deze brochure kan u helpen bij het nemen van een besluit. Wil ik wel optreden als vertegenwoordiger voor deze persoon? En welke taken neem ik dan op mij? U bent niet verplicht om ja te zeggen op een verzoek om vertegenwoordiger te worden.

Begrippenlijst

i De juridische begrippen in dit boekje komt u ook tegen in een volmacht en een levenstestament of in gesprek bij de notaris. De eerste keer dat een juridisch begrip wordt gebruikt, is deze vet gedrukt en staat er een klein symbool naast.

De betekenis vindt u in de begrippenlijst op de laatste pagina.

De volgende onderwerpen komen aan bod:

1. Wat wordt van u verwacht?
2. Wie doet wat?
3. Verantwoording afleggen aan anderen
4. Afspraken niet na kunnen komen
5. Aan de slag
6. Stappenplan

i Checklist

Is er nog geen levenstestament opgesteld, bekijk dan de checklist levenstestament op notaris.nl/levenstestament. Hiermee kunt u een gesprek met elkaar en met de notaris voorbereiden.

1. Wat wordt van u verwacht?

Wordt u **vertegenwoordiger** (ook wel *gevolmachtigde* genoemd) in een **levenstestament**?

In veel levenstestamenten gaat het om twee **volmachten**:

1. Voor de zakelijke belangen.
2. Voor de medische en persoonlijke zaken.

Ze kunnen tijdelijk zijn, bijvoorbeeld vanwege een ingrijpende operatie. Of structureel omdat iemand niet meer in staat is de eigen belangen te behartigen, zoals bij dementie.

In het levenstestament staat voor welke zaken u bent gemachtigd.

De taken moeten zo zijn omschreven dat het voor u en de andere naasten duidelijk is wat de wensen zijn van de persoon die u vertegenwoordigt. Deze noemen we de **volmachtgever**.

Zie begrippenlijst

Komen de wensen van degene die u om hulp vraagt overeen met uw eigen denkbeelden?

Voordat iemand u in het levenstestament benoemt tot vertegenwoordiger is het goed om samen over de verwachtingen van u allebei te praten. Zo kunt u inschatten of u de juiste persoon bent voor de taak. Onderstaande vragen kunnen u helpen bij het maken van een goede afweging voordat u de beslissing neemt:

- Bent u de geschikte persoon voor medische beslissingen?
- Heeft u affiniteit met belastingzaken en de financiële administratie?
- Heeft u voldoende tijd om de taken ook goed uit te voeren?

Vergoeding

Mogelijk ontvangt u een vergoeding voor uw werkzaamheden. Dit staat dan in het levenstestament. De hoogte van het bedrag kan afhangen van de tijdsinvestering of gemaakte reiskosten.

2. Wie doet wat?

In een levenstestament kunnen de taken worden verdeeld over meer personen. Er is bijvoorbeeld iemand voor de financiële belangen en een ander voor de medische en persoonlijke zaken. Of twee voor financiële zaken en één iemand voor medische zaken. Of er is één persoon voor alle zaken. **U kunt het regelen zoals u zelf wilt.**

Voor medische zorg is het wel belangrijk dat de arts of andere hulpverlener meteen kan zien wie de vertegenwoordiger is. Zijn er meer aangewezen, dan mag de arts kiezen wie contactpersoon wordt.

i Wilt u niet dat de arts voor u kiest, wijs dan één vertegenwoordiger aan. Laat altijd in uw medisch dossier opnemen wie de vertegenwoordiger is voor zorgzaken, met de contactgegevens. Dan hoeft de arts niet te zoeken.

Meerdere vertegenwoordigers

Er kan een heel precieze taakverdeling zijn. Of de taakverdeling wordt overgelaten aan de vertegenwoordigers. Dat kan allebei. De vertegenwoordigers mogen elkaar ook helpen met elkaars taken. Dat kan juist handig zijn. Medische beslissingen hebben bijvoorbeeld soms ook een financiële kant – denk aan opname in een verpleeghuis.

Wat u ook samen afspreekt, het is belangrijk dat voor buitenstaanders duidelijk is wie welke beslissing mag nemen. En wat te doen als de vertegenwoordigers het samen niet eens kunt worden. De notaris helpt bij het vastleggen daarvan.

Enige vertegenwoordiger

Ook als u de enige vertegenwoordiger bent, is het goed om de naaste familie erbij te betrekken als u voor een ingrijpend besluit staat. U kunt bij uw beslissing rekening houden met hun mening. Mogelijk kunnen zij u helpen bij de uitvoering. Als vertegenwoordiger blijft u eindverantwoordelijk voor het besluit.

3. Verantwoording afleggen aan anderen

Het is wenselijk dat de vertegenwoordiger **rekening en verantwoording** aflegt over de dingen die zijn gedaan namens de ander. Het gaat meestal om een overzicht van inkomsten en uitgaven over de afgelopen periode. Zo kunt u laten zien dat u rekening heeft gehouden met de wensen en aanwijzingen uit het levens-testament. Deze manier van toezicht beschermt u ook tegen eventuele verwijten van anderen.

Praktijkvoorbeeld

U komt uit een gezin met vier kinderen. Uw vader heeft u benoemd tot vertegenwoordiger. Jaarlijks legt u achteraf rekening en verantwoording af over de inkomsten en uitgaven. Een van de andere kinderen is toezichthouder en mag om toelichting vragen bij uitgaven.

In vaders levenstestament staat dat alle kinderen mogen meebeslissen voordat een ingrijpend besluit wordt genomen. Bijvoorbeeld de verkoop van zijn huis na opname in een verpleeghuis. Wel of niet verkopen? Wat is de minimale verkoopprijs?

Als vertegenwoordiger:

- plant u een **familieberaad** met de andere kinderen om de verkoop van het huis te bespreken;
- schakelt u **onafhankelijk advies** in, bijvoorbeeld een taxateur die de waarde van het huis bepaalt;
- houdt u de andere kinderen **op de hoogte** van de gemaakte keuzes, zoals taxateur, makelaar of de gekozen verkoopprijs. En van het verloop: zijn er kijkers gekomen? Moeten we zakken met de prijs?

De belangrijkste taak van de toezichthouder is **alert zijn op onverwachte of hoge uitgaven** tijdens de (jaarlijkse) controle. Daarnaast kijkt de toezichthouder of u voldoende rekening houdt met de wensen in het levenstestament. Denk aan het inkopen van zorg.

i Professionele toezichthouder

Het is gebruikelijk om een professionele toezichthouder te benoemen als u ook een professionele vertegenwoordiger heeft. Ook als er sprake is van een groot of complex vermogen, dan is een professionele toezichthouder aan te raden.

4. Afspraken niet meer na kunnen komen

Stel dat u uw taken als vertegenwoordiger niet meer kunt uitvoeren, bijvoorbeeld vanwege uw gezondheid, onenigheid of een andere onvoorziene omstandigheid. Wie kan uw taken dan overnemen?

Is er een opvolger?

Het kan zijn dat in het levenstestament een mogelijke opvolger is genoemd of er staat dat u zelf een opvolger mag aanwijzen. U kunt dan contact zoeken met deze persoon en de taken aan hem of haar overdragen. Staat er niets vermeld over een opvolger, dan bepaalt de rechter wie uw rol overneemt.

Is er onenigheid?

Het kan ook zijn dat anderen willen dat u uw taak neerlegt. Zij zijn het niet eens met uw benoeming of vinden dat u uw taak niet naar behoren uitvoert. Dan kunnen zij de rechter vragen om iemand anders te benoemen. De rechter zal nagaan of er een levenstestament is opgesteld en welke afspraken hierin staan. En of u deze afspraken bent nagekomen. Als dit volgens de rechter het geval is, kunt u verdergaan.

Kantonrechter

Als de kantonrechter dit nodig vindt, benoemt hij een **bewindvoerder** (financiën), **mentor** (medische zaken) of **curator** (voor beide). Daarmee stopt uw rol als vertegenwoordiger. Deze personen zijn aan speciale wettelijke regels gebonden en worden gecontroleerd door de kantonrechter.

5. Aan de slag

U heeft ja gezegd en wordt vertegenwoordiger.

Als het levenstestament is opgesteld en getekend, geeft de notaris een of meer afschriften mee aan de volmachtgever. Deze kan vervolgens de vertegenwoordiger(s) en andere betrokkenen een exemplaar van het levenstestament geven. Zo weten zij ook wat er is geregeld en wie wat mag doen namens de volmachtgever.

Voorstellen

Het is handig als u bij verschillende mensen en bedrijven alvast wordt voorgesteld als vertegenwoordiger. Zeker als u op korte termijn zaken gaat overnemen.

Denk hierbij aan uw:

- bankkantoor, bij een financiële volmacht;
- de behandelend arts, bij een medische volmacht;
- mensen in de directe omgeving;
- de zorginstelling waar uw naaste verblijft.

Zo weten deze partijen wat er is geregeld en dat u bent aangewezen als vertegenwoordiger.

6. Het stappenplan

Onderstaand stappenplan kan u helpen bij het inventariseren van uw taken en bevoegdheden als vertegenwoordiger. Dit is onderverdeeld in een financieel en een medisch deel.

Financieel

1. Maak een overzicht van de bezittingen en de schulden

Deze **boedelbeschrijving** kunt u als basis gebruiken voor de rekening en verantwoording, die u later moet afleggen. Een belastingaangifte kan een goed vertrekpunt zijn voor een boedelbeschrijving. In een boedelbeschrijving staan alleen de belangrijke bezittingen en schulden. Het is niet nodig dat u de hele huisraad beschrijft en iedere nog niet betaalde factuur. U vindt een voorbeeld van een boedelbeschrijving op rechtspraak.nl:

rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/Boedelbeschrijving.pdf.

2. Maak een overzicht van de vaste lasten

Vaste lasten zijn de steeds terugkerende kostenposten, zoals hypotheek of huur, gas, elektriciteit, water, verzekeringspremies, belastingen, abonnementen en lidmaatschappen.

3. Inventariseer toekomstige kosten

Bedenk of de persoonlijke of medische situatie van de volmachtgever kan zorgen voor kosten of investeringen. Denk aan aanpassingen in de woning, het inhuren van (verpleegkundige) zorg of de eigen bijdrage bij opname in een verpleeghuis.

Bedenk of er grote uitgaven voor de deur staan, bijvoorbeeld voor noodzakelijk onderhoud aan het huis. Reserveer voldoende voor die uitgaven.

4. Moeten er zaken worden verkocht?

Beheren van financiële middelen kan met zich meebrengen dat u bepaalde zaken (een auto, boot of vakantiehuis) gaat verkopen. Bijvoorbeeld als daaraan veel kosten zijn verbonden.

5. Informeer de bank

Informeer de bank over het levenstestament en laat de financiële afspraken zien die daarin staan. De bank wil dan uw identiteitsbewijs zien en uw gegevens opnemen in de administratie voordat u aan de slag kunt als vertegenwoordiger.

6. Informeer andere betrokken instanties

Zijn er andere instanties die moeten weten dat u vertegenwoordiger bent? Denk aan de zorgverzekeraar, de pensioenverzekeraar, de gemeente en het verpleeghuis. Neem contact met hen op en geef aan wat uw bevoegdheden zijn. Zorg dat uw naam en contactgegevens vermeld worden in het **zorgleefplan** of individueel zorgplan. Laat indien nodig een afschrift van het levenstestament zien.

7. Informeer de toezichthouder

Of er een toezichthouder is benoemd en wat zijn taken zijn, vindt u in het levenstestament.

- Is er een toezichthouder aangewezen in de privésfeer? Maak dan afspraken met elkaar over de rekening en verantwoording.
- Is er een professionele toezichthouder benoemd? Laat de toezichthouder weten wanneer uw taak begint en maak afspraken over de rekening en verantwoording. Een professionele toezichthouder kan behulpzaam zijn met het geven van voorbeelden van een rekening en verantwoording en kan uw vragen daarover beantwoorden.
- Staan in het levenstestament situaties vermeld waarin u vooraf moet overleggen? Neem dan contact op met de toezichthouder zodra zo'n situatie zich voordoet. En laat achteraf zien wat u heeft gedaan, bijvoorbeeld aan de hand van e-mails.

8. Houd familie op de hoogte

Familieleden of andere betrokkenen stellen het vaak op prijs als u hen informeert wat u heeft gedaan en waarom. Vooral als het om een ingrijpende beslissing gaat. Zo voorkomt u vragen achteraf.

9. Betaal rekeningen

De bank heeft nu geregistreerd dat u vertegenwoordiger bent. U kunt met uw volmacht gebruikelijke kosten betalen van de bankrekening van de volmachtgever. Kijk ook of er onnodige kosten worden gemaakt, zoals

een reisverzekering, loterij of abonnement. U heeft de bevoegdheid contracten te beëindigen. Handel in de geest van de volmachtgever: de dagelijkse krant kan ook structuur bieden.

10. Betaal schulden af

Een goed beheer brengt mee dat u probeert schulden af te betalen of om met schuldeisers tot een regeling te komen.

11. Innen van vorderingen

Heeft de volmachtgever geld uitgeleend? Let erop dat de rente wordt betaald of dat de vordering wordt geïnd als die opeisbaar is geworden. Heeft de volmachtgever iets verhuurd? Zorg dat de huurtermijnen worden geïnd.

12. Houd de administratie bij

Bewaar de betaalde rekeningen en de bonnetjes van contante uitgaven die u voor de volmachtgever heeft gedaan. Die heeft u nodig als u rekening en verantwoording gaat afleggen. Bewaar ook kwitanties van de vorderingen als u die contant heeft geïnd namens de volmachtgever.

13. Vraag toeslagen aan

Heeft de volmachtgever recht op toeslagen van de Belastingdienst? Vraag die toeslagen tijdig aan.

14. Beheer het pgb

Heeft de volmachtgever recht op een persoonsgebonden budget (pgb)? Vraag het aan. Is er een pgb toegekend? Houd de administratie daarvan bij en onderhoud contact met de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Zie ook rijksverheid.nl, de onderwerpen [Wmo](#) en [Wlz](#).

15. Doe belastingaangifte

Moet u namens de volmachtgever belastingaangifte doen? Doe dit op tijd.

Vragen?

Heeft u vragen over de uitvoering van uw taken als vertegenwoordiger? Neem contact op met de notaris voor advies in uw situatie. Zie ook pagina 18.

Medisch

1. Bekijk wie de behandelaars zijn van de volmachtgever?

Inventariseer met welke artsen, apotheek en leveranciers van hulpmiddelen de volmachtgever te maken heeft en voor welke aandoeningen hij of zij wordt behandeld.

2. Maak u bekend aan de behandelaars

Ga de volgende afspraak mee om kennis te maken met de behandelaar. Stel u voor aan de contactpersoon via thuiszorg. Stelt u zich ook voor aan het verplegend personeel als de volmachtgever in een verpleeg-, verzorginstelling of beschermde woonvorm verblijft.

Nog niet iedereen is bekend met het levenstestament. Neem daarom het levenstestament mee en bespreek uw bevoegdheden. Leg uit dat u persoonlijk gemachtigd bent op grond van de **Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst**. De behandelaar is verplicht met u te overleggen voordat een medische behandeling wordt gegeven als de volmachtgever zelf niet meer in staat is om te overleggen. Laat uw contactgegevens achter, zodat zij u kunnen bereiken als dat nodig is.

3. Neem beslissingen op basis van het levenstestament

Voor iedere medische behandeling is toestemming nodig van de patiënt. Behalve voor niet-ingrijpende verrichtingen, zoals het verwisselen van verband. Kan de patiënt zelf die toestemming niet meer geven volgens de arts, dan komt u in beeld. Uw taak is te beoordelen of u toestemming kunt geven op basis van wat in het levenstestament staat. U bent door de patiënt zelf als persoonlijk gemachtigde aangewezen. De patiënt heeft zo vormgegeven aan zijn **zelfbeschikkingsrecht**. Daarom moet de arts uw beslissing respecteren. In uitzonderingsgevallen kan de arts u 'overrulen', namelijk als hij de overtuiging heeft dat u niet het belang van de patiënt voor ogen heeft, maar dat van uzelf of een ander dan de patiënt.

Vragen?

Heeft u vragen over de uitvoering van uw taken als vertegenwoordiger?

Neem contact op met de notaris voor advies in uw situatie. Zie ook pagina 18.

Begrippenlijst

Bewindvoerder

De persoon die door de rechter is benoemd om voor uw financiële zaken te zorgen als u dat niet meer zelf kunt.

Boedelbeschrijving

Een overzicht van bezittingen en schulden.

Curator

De persoon die door de rechter is benoemd om financiële en medisch-persoonlijke beslissingen voor u te nemen.

Gevolmachtigde

Zie *Vertegenwoordiger*.

Levenstestament

Een akte met een of meer volmachten en wensen.
Het kan gaan om financiële, medische en persoonlijke zaken.

Mentor

De persoon die door de rechter is benoemd om voor uw medische en persoonlijke zaken te zorgen.

Rekening en verantwoording

Een overzicht van inkomsten en uitgaven over de afgelopen periode.

Toezicht

Verantwoording afleggen over de uitvoering van de taak door de vertegenwoordiger aan een toezichthouder.

Toezichthouder

De persoon aan wie de vertegenwoordiger rekening en verantwoording aflegt.

Vertegenwoordiger

De persoon die bevoegd is namens een ander te handelen.

Volmacht

Een akte waarin u een ander de bevoegdheid geeft namens u te handelen als u hier niet meer toe in staat bent.

Volmachtgever

De persoon die aan een ander de bevoegdheid geeft namens hem te handelen als hij dat zelf niet meer kan.

Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst

Deze wet beschrijft de rechten en plichten van cliënten in de zorg.

Zelfbeschikkingsrecht

Het recht dat de patiënt zelf keuzes over de eigen gezondheid en de zorg daarvoor mag maken.

Zorgleefplan

De afspraken die een zorgverlener maakt met de cliënt zodat deze zijn of haar leven zo goed mogelijk kan voortzetten.

Meer informatie

Wilt u meer weten over het levenstestament? Kijk dan op notaris.nl/levenstestament of ga naar een notaris bij u in de buurt. Die kan u en de volmachtgever adviseren over de verschillende mogelijkheden.

Voor vragen kunt u ook terecht bij de Notaristelefoon, telefoonnummer (0900) 346 93 93 (€ 0,80 per minuut) iedere werkdag tussen 9 en 13 uur.

Versie	april 2024
Uitgave	Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie Postbus 16020, 2500 BA Den Haag
Ontwerp	Okapi Ontwerpers, Rotterdam
Illustraties	Fons Moers, Okapi Ontwerpers
Foto's	Shutterstock
Druk	Drukkerij Van de Sande, Nootdorp

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

Postbus 16020
2500 BA Den Haag

www.notaris.nl

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

